

**บทบาทของคณะกรรมการในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ตำบลทุ่งหลวง
อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด**
**COMMITTEES' ROLES IN MANagements OF VILLAGE LOAN FUND IN
TAMBON THUNGLUANG IN SUWANNAPHUM DISTRICT, ROIET PROVINCE**

พินผกา วงษ์แสน¹
PHINPHAKA WONGSAEN
ทำวิจัยเมื่อปี พ.ศ. 2558

บทคัดย่อ

สารนิพนธ์นี้ มีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาบทบาทของคณะกรรมการในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด 2) เพื่อเปรียบเทียบบทบาทของคณะกรรมการในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ที่มีเพศ อายุ และระดับการศึกษา ต่างกัน และ 3) เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของคณะกรรมการในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 128 คน ซึ่งกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ ทาโร ยามาเน (Taro Yamane) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม มาตราส่วนประมาณค่าห้าระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ สถิติเชิงพรรณนาคือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติอนุมาน ได้แก่ การทดสอบค่าที (t-test) และการทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way ANOVA หรือ F-test)

ผลการวิจัยพบว่า

1) บทบาทของคณะกรรมการในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับ ปานกลางทั้งห้าด้าน เรียงจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการติดตามผลการดำเนินงาน ด้านการจัดเก็บข้อมูล ด้านการกำหนดกลุ่มเป้าหมาย ด้านการประสานงานและด้านการดำเนินการ ตามลำดับ

2) ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านที่มีเพศและระดับการศึกษา ต่างกัน มีบทบาทในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านด้านการติดตามผลการดำเนินงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่อีกสี่ด้านที่เหลือและโดยรวม ไม่แตกต่างกัน และ 3) ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ เรียงลำดับจากความถี่มากที่สุดไปหาน้อย สามอันดับแรก คือคณะกรรมการควรได้รับการอบรมด้านการจัดทำบัญชีและการทำงานการเงินกองทุนหมู่บ้าน คณะกรรมการควรรับผิดชอบหน้าที่ของตนเอง ได้รับมอบหมายอย่างเคร่งครัด และควรมีการกำหนดแนวทางให้ผู้กู้เงินไปใช้ตามวัตถุประสงค์ของโครงการที่ขอกู้

---

¹ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชารัฐศาสตรการปกครอง, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด.

ABSTRACT

This thematic paper serves the purposes: 1) to study committees' roles in managing village loan funds in Tambon Thungluang in Roi Et province's Suwannaphum district, 2) to compare their roles in managing village loan funds in the preceding tambon to variables of genders, ages and educational levels, and 3) to collect their suggestions for their roles in managing them in the aforesaid Tambon. The sampling groups employed for the research comprise 128 committees managing the village loan funds in the aforesaid tambon, setting the sampling groups through Taro Yamane's table. The instrument used for the research is five-rating scale questionnaires. The statistics for data analyses encompass frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test and F-test (One-way ANOVA).

Outcomes of research findings: 1) Committees' roles in managing village loan funds in Tambon Thungluang in Suwannaphum district of Roi Et province have been rated 'neutral' in the overall aspect, as have been scored in terms of each of five aspects. These five aspects ranked in descending orders of means take in: i) following up work performance, ii) storing data, iii) setting the target groups, iv) coordinating and v) operating respectively. 2) The hypothesis testing results have revealed that variables of committees' genders, ages and educational levels show significant differences in playing their management roles in the follow-up aspect, with the statistical significance level at .05; whereas the four remaining aspects prove the opposite. 3) Suggestions garnered from the research have been recommended in descending orders of three frequencies. Firstly, village loan fund committees should attend courses on accountancy and drawing up financial budgets of the village loan funds. Secondly, they should take stringent responsibilities for their assigned duties. Thirdly, they should set guidelines on having borrowers use the loan funds following objectives of borrowers' projects.

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จากภาวะวิกฤตเศรษฐกิจของประเทศไทย ในปี พ.ศ. 2540 ส่งผลให้ประชาชนได้รับความเดือดร้อน อันเกิดจากมีรายได้น้อยเพียงพอกับรายจ่าย ซึ่งเป็นผลมาจากการตกงาน ราคาสินค้าเกษตรตกต่ำ รัฐบาล จึงตั้งเป้าหมายที่จะดำเนินนโยบายเพื่อลดปัญหาความยากจนและนำไปสู่การสร้างงานสร้างรายได้ให้แก่ ประชาชน เพื่อให้ประชาชนมีรายได้น้อยเพียงพอกับรายจ่าย นำไปสู่การดำรงชีวิตอย่างพอมีพอกินและเหลือเก็บ จากนั้นจึงนำไปสู่การสร้างชีวิตใหม่ โดยใช้กลไกทุกส่วนของภาครัฐในการสร้างโอกาสให้ประชาชนและใช้ ทุนทางปัญญา ศักยภาพส่วนตัวตลอดจนสินทรัพย์ที่มีอยู่ทำงานอย่างเต็มที่ เมื่อประชาชนมีรายได้ส่งผลให้ ประเทศชาติมีรายได้ ซึ่งจะกลายเป็นฐานภาษีใหม่ให้รัฐมีรายได้มากขึ้น เพื่อนำไปสู่การลดภาระหนี้สินของ

ประเทศในโอกาสต่อไป (คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี. 2544, หน้า 2) จากสภาพวิกฤติดังกล่าวรัฐบาล จึงได้กำหนดนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ กองทุนละ 1 ล้านบาท โดยถือว่าเป็นนโยบาย ที่สำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ เพื่อให้กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เป็นเครื่องมือในการ กระจายโอกาสให้แก่คนจนเข้าถึงแหล่งเงินทุน แหล่งความรู้และโอกาสที่จะให้กลุ่มคนดังกล่าวได้ร่วมคิด ร่วม ทำด้วยภูมิปัญญาของตนเอง เสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นชุมชนและท้องถิ่น สร้างกระบวนการพึ่งตนเองได้ เป็นการสร้างศักยภาพและความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งการกระตุ้นเศรษฐกิจของหมู่บ้าน และชุมชนเมือง อันเป็นเศรษฐกิจระดับรากหญ้าของประเทศ (คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง แห่งชาติ, 2544, หน้า 12)

จากการนำนโยบายไปปฏิบัติในระดับพื้นที่ คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านถือเป็นองค์กรที่มีบทบาท สำคัญและได้รับการคาดหวังว่าคณะกรรมการจะมีความสามารถผลักดันให้ชุมชนบริหารจัดการกองทุน หมู่บ้านและชุมชนเมือง ให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์และตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ซึ่งหากพิจารณาในแง่ของ โครงสร้างหน้าที่ของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง นับว่าเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนใน หมู่บ้านได้พิจารณาคนดี มีความรู้ ความสามารถได้มีส่วนร่วมในการช่วยเหลือบริหารจัดการกองทุนให้มี ประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยให้หมู่บ้านและชุมชนได้ใช้ทรัพยากรบุคคลที่มีคุณค่ามาทำงานร่วมกัน เพื่อกำหนดอนาคตของตนเองซึ่งเป็นจุดแข็ง ในการบริหารจัดการกองทุนให้ประสบผลสำเร็จ คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้านจึงมีความสำคัญเปรียบเสมือนเป็นมันสมองของการดำเนินงานกองทุน

อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด มีกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองจำนวนทั้งสิ้น 199 กองทุน แยก เป็นกองทุนหมู่บ้านของตำบลทุ่งหลวง ได้จำนวน 15 กองทุน ซึ่งได้รับเงินจัดสรรจากรัฐบาลเป็นเงินจำนวน 35,000,000 บาท (สามสิบล้านบาทถ้วน) มีคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน จำนวน 15 คณะ รวม 188 คน จากรายงานผลการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน ปี 2557 พบว่า สมาชิกกองทุนหมู่บ้านตำบลทุ่งหลวง ส่วนใหญ่ได้กู้เงินไปเพื่อประกอบอาชีพเกษตรกรรมค้าขาย ทอผ้า และบริการ ซึ่งมีทั้งผู้ที่ประสบผลสำเร็จ และไม่ประสบผลสำเร็จตามโครงการหรือวัตถุประสงค์ของโครงการเป็นจำนวนมาก (สำนักงานพัฒนาชุมชน จังหวัดร้อยเอ็ด, 2557, หน้า 4) จากการบริหารงานคณะกรรมการกองทุนยังประสบปัญหาและอุปสรรคใน การปฏิบัติงาน โดยพบว่า คณะกรรมการขาดความรู้ความเข้าใจที่ชัดเจนต่อนโยบายหรือแนวทางการดำเนินงาน ขาดการติดตามผลและการตรวจสอบร่วมกันอย่างจริงจัง ขาดการจัดเก็บข้อมูลสมาชิกที่เป็นปัจจุบัน ขาดการมีส่วนร่วม และไม่ปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย จากปัญหาอุปสรรคดังกล่าวอาจจะสร้างความ เสียหายต่อกองทุนและส่งผลต่อการดำเนินงานตามนโยบายของรัฐบาลตามเป้าประสงค์ที่กำหนดไว้ (สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอสุวรรณภูมิ, 2557, ไม่ปรากฏเลขหน้า)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาบทบาทของคณะกรรมการในการบริหารจัดการกองทุน หมู่บ้าน ตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ว่าคณะกรรมการมีบทบาทในการบริหารจัดการ กองทุนหมู่บ้านอยู่ในระดับใด เปรียบเทียบบทบาทของคณะกรรมการที่มีเพศ อายุ และระดับการศึกษาต่างกัน และมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการกองทุนอย่างไร เพื่อให้เป็น แนวทางส่งเสริมและสนับสนุนการปฏิบัติงานของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง อันจะ เป็นการสร้างศักยภาพและการเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจและสังคมในระดับหมู่บ้านและชุมชน ได้อย่างยั่งยืนในอนาคต

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาบทบาทของคณะกรรมการในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ตำบลทุ่งหลวง อำเภอสวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

2.2 เพื่อเปรียบเทียบบทบาทของคณะกรรมการในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ตำบลทุ่งหลวง อำเภอสวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ที่มีเพศ อายุ และระดับการศึกษา ต่างกัน

2.3 เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของคณะกรรมการในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ตำบลทุ่งหลวง อำเภอสวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

3. สมมติฐานของการวิจัย

3.1 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านที่มีเพศต่างกัน มีบทบาทในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านแตกต่างกัน

3.2 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านที่มีอายุต่างกัน มีบทบาทในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านแตกต่างกัน

3.3 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีบทบาทในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านแตกต่างกัน

4. ขอบเขตของการวิจัย

4.1 ขอบเขตด้านประชากร ได้แก่ คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ตำบลทุ่งหลวง อำเภอสวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 15 กองทุน มีคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน รวมทั้งสิ้น 188 คน (สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอสวรรณภูมิ, 2557, ไม่ปรากฏเลขหน้า)

4.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา ได้แก่ บทบาทของคณะกรรมการในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน จำแนกได้ห้าด้าน (สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ, 2551, หน้า 71-72) ดังนี้ 1) ด้านการดำเนินการ 2) ด้านการจัดเก็บข้อมูล 3) ด้านการกำหนดกลุ่มเป้าหมาย 4) ด้านการประสานงาน และ 5) ด้านการติดตามผลการดำเนินงาน

4.3 ขอบเขตด้านพื้นที่ ได้แก่ ตำบลทุ่งหลวง อำเภอสวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

5.1 ทำให้ทราบบทบาทของคณะกรรมการในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ตำบลทุ่งหลวง อำเภอสวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

5.2 ทำให้ทราบผลการเปรียบเทียบบทบาทในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ตำบลทุ่งหลวง อำเภอสวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ของคณะกรรมการที่มีเพศ อายุ และระดับการศึกษา ต่างกัน

5.3 ทำให้ทราบข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของคณะกรรมการในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ตำบลทุ่งหลวง อำเภอสวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

5.4 ทำให้สามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศการส่งเสริมบทบาทของคณะกรรมการในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

6. วิธีดำเนินการวิจัย

6.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 188 คน

6.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิจังหวัดร้อยเอ็ด กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ ทาโร ยามาเน (Taro Yamane) (ยูทธ ไกยวรรณ, 2545, หน้า 111) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 128 คน

6.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดใช้แบบสอบถาม เป็นเครื่องมือสำหรับเก็บรวบรวมข้อมูล แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านเกี่ยวกับบทบาทในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

ตอนที่ 3 แบบสอบถามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านเกี่ยวกับบทบาทในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

6.4 สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ สถิติเชิงพรรณนาคือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติอนุมาน ได้แก่ การทดสอบค่าที (t-test) และการทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way ANOVA หรือ F-test)

7. ผลการวิจัย

7.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 55.50 มีอายุเกิน 50 ปี จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 45.30 และมีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา/ปวช.หรือเทียบเท่า จำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 57.00

7.2 ผลการวิเคราะห์บทบาทของคณะกรรมการในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า บทบาทของคณะกรรมการในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับปานกลางทั้งห้าด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการติดตามผลการดำเนินงานรองลงมา คือ ด้านการจัดเก็บข้อมูล ด้านการกำหนดกลุ่มเป้าหมาย และด้านการประสานงานตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการดำเนินการ ส่วนผลการวิจัยเป็นรายด้าน ปรากฏดังต่อไปนี้

1) ด้านการดำเนินการ คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด มีบทบาทในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง โดยข้อที่มีค่า

เฉลี่ยมากที่สุด คือ ข้อ 7 ที่ว่า “คณะกรรมการฯ มีการเสนอแนะการดำเนินงานตามโครงการอย่างสม่ำเสมอ” ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ 4 ที่ว่า “คณะกรรมการฯ ได้ให้คำแนะนำแก่สมาชิกในการวางแผนการประกอบการ”

2) ด้านการจัดเก็บข้อมูล คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด มีบทบาทในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ข้อ 1 ที่ว่า “คณะกรรมการฯ ได้สำรวจข้อมูลการประกอบอาชีพของประชาชน ในหมู่บ้าน เพื่อนำไปใช้ในการบริหารจัดการกองทุนให้มีประสิทธิภาพ” ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ 5 ที่ว่า “คณะกรรมการฯ รับฟังความคิดเห็นของสมาชิกเพื่อนำไปเป็นข้อมูลในการปรับปรุงการบริหารจัดการกองทุนให้เหมาะสม”

3) ด้านการกำหนดกลุ่มเป้าหมาย คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด มีบทบาทในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ข้อ 5 ที่ว่า “คณะกรรมการฯ ได้พิจารณาเงินกู้ให้สมาชิกอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม” ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ 1 ที่ว่า “คณะกรรมการฯ ได้ประชุมแก้ไขปัญหาการดำเนินงาน ให้สอดคล้องเกื้อกูลกับกองทุนอื่นที่มีอยู่แล้ว”

4) ด้านการประสานงาน คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด มีบทบาทในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ข้อ 5 ที่ว่า “คณะกรรมการฯ ได้ประสานงานกับหน่วยงานของรัฐเพื่อรับทราบข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ เกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน” ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ 6 ที่ว่า “คณะกรรมการฯ ได้ประสานงานกับหน่วยงานของรัฐ/เอกชน เพื่อขอรับการสนับสนุนวิทยากรเพื่อให้ความรู้ในด้านการประกอบอาชีพ”

5) ด้านการติดตามผลการดำเนินงาน คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด มีบทบาทในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ข้อ 5 ที่ว่า “คณะกรรมการฯ ได้ติดตามการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิกอย่างสม่ำเสมอ” ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ 1 ที่ว่า “คณะกรรมการฯ ได้จัดทำบัญชีในการกู้เงินกองทุนได้อย่างถูกต้อง”

7.3 ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย โดยผู้วิจัยตั้งสมมติฐานการวิจัยว่า คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ที่มีเพศ อายุ และระดับการศึกษา ต่างกัน มีบทบาทในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน แตกต่างกัน ผลการวิจัยพบว่า คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ที่มีเพศและระดับการศึกษาต่างกัน มีบทบาทในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน โดยรวม ด้านการดำเนินการ ด้านการจัดเก็บข้อมูล ด้านการกำหนดกลุ่มเป้าหมาย และด้านการประสานงาน ไม่แตกต่างกัน แต่ด้านการติดตามผลการดำเนินงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านที่มีอายุต่างกัน มีบทบาทในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

7.4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของคณะกรรมการในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ได้เสนอ

แนะเกี่ยวกับบทบาทของคณะกรรมการในการบริหารจัดการกองทุน เรียงลำดับจากความถี่มากไปหาน้อย สามอันดับแรก คือ 1) คณะกรรมการควรได้รับการอบรมเรื่องการจัดทำบัญชีรับจ่ายเงิน และการทำงานการเงินกองทุนหมู่บ้าน 2) คณะกรรมการควรรับผิดชอบหน้าที่ที่ตนเองได้รับมอบหมายอย่างเคร่งครัด และ 3) คณะกรรมการควรกำหนดแนวทางให้ผู้กู้เงินไปใช้ตามวัตถุประสงค์ของโครงการที่ขอกู้

8. อภิปรายผล

จากการสรุปผลการวิจัย พบประเด็นสำคัญสามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

8.1 ผลการวิเคราะห์บทบาทของคณะกรรมการในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้อภิปรายได้ว่า คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านมีการบริหารจัดการกองทุน โดยยึดระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ และระเบียบกองทุนหมู่บ้าน คณะกรรมการกองทุนมีหลักการบริหารงานที่ยึดหลักประชาธิปไตย มีการแบ่งงาน มีการกำหนดแนวทางการดำเนินงาน และปฏิบัติหน้าที่โดยยึดผลประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Henri Fayol ได้เน้นถึงเกณฑ์การบริหารที่เป็นสากลว่าการบริหารมีส่วนประกอบห้าประการ คือ การวางแผน การจัดองค์การ การบังคับบัญชาสั่งการ การประสานงาน และการควบคุม เมื่อพิจารณา เป็นรายด้านและรายข้อ สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1) ด้านการดำเนินการ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้อภิปรายได้ว่า คณะกรรมการปฏิบัติหน้าที่ในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน โดยยึดระเบียบข้อบังคับที่ใช้ร่วมกันในหมู่บ้าน มีการเรียกประชุมสมาชิกเพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ และมีการพิจารณาอนุมัติเงินกู้ให้แก่สมาชิกเป็นไปตามระเบียบ ซึ่งคำนึงถึงการสร้างอาชีพและสร้างรายได้ของสมาชิกเป็นสำคัญ พร้อมทั้งมีการจัดสรรผลประโยชน์ด้วยการจัดสวัสดิการให้กับสมาชิกและชุมชนซึ่งสอดคล้องโดยเทียบเคียงกับงานวิจัยของ วิสิษฐ์ศักดิ์ ยัมสุข เรื่อง ความสามารถของคณะกรรมการกองทุนในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง อำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี ที่พบว่า ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความสามารถของคณะกรรมการกองทุนในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง อำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี ด้านผลการดำเนินงาน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง

2) ด้านการจัดเก็บข้อมูล โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้อภิปรายได้ว่า คณะกรรมการได้สำรวจและจัดเก็บข้อมูลการเป็นสมาชิกภาพกองทุนหมู่บ้านและกองทุนอื่น ๆ ที่มีอยู่ในหมู่บ้าน จัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการประกอบอาชีพในครัวเรือนและวิสาหกิจชุมชนในหมู่บ้าน เพื่อประกอบการพิจารณาอนุมัติเงินกู้ของสมาชิก ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ เครือมาศ เจียรนัย ที่พบว่า บทบาทของคณะกรรมการในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ด้านการจัดเก็บข้อมูล อยู่ในระดับมาก

3) ด้านการกำหนดกลุ่มเป้าหมาย โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้อภิปรายได้ว่า คณะกรรมการมีบทบาทในการจัดสรรเงินกู้ให้แก่สมาชิกอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม ทั้งนี้เนื่องจากคณะกรรมการได้มาจากการคัดเลือกกันเองโดยการจัดเวทีประชาคมและคณะกรรมการเป็นบุคคลในพื้นที่รู้จักสมาชิกทุกคนเป็นอย่างดี จึงสามารถอนุมัติเงินกู้ให้แก่สมาชิกได้ในวงเงินที่เหมาะสมกับอาชีพ ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ เครือมาศ เจียรนัย ที่พบว่า บทบาทของคณะกรรมการ ในการบริหารจัดการ

กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ด้านการกำหนดกลุ่มเป้าหมาย อยู่ในระดับมาก

4) ด้านการประสานงาน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้อภิปรายได้ว่า คณะกรรมการได้ประสานงานกับเจ้าหน้าที่ คณะอนุกรรมการสนับสนุนการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านระดับต่างๆ หน่วยงานอื่น และสมาชิก เพื่อรับรู้ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ เกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน ขอรับการสนับสนุนงบประมาณ และวิทยากรเพื่อให้ความรู้ในเรื่องการประกอบอาชีพ พร้อมทั้งได้ประสานงานกับคณะกรรมการเครือข่ายกองทุนหมู่บ้านเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ และแนวทางการแก้ไขปัญหาและพัฒนาการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน จนสามารถให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันได้ ส่วนการประสานงานกับเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นไปอย่างมีระบบและเจ้าหน้าที่ได้ให้การสนับสนุนการดำเนินงานเป็นอย่างดี ซึ่งไม่สอดคล้องโดยเทียบกับงานวิจัยของ พัชรินทร์ ไชยรินทร์กุล ที่พบว่า ประสิทธิภาพในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอเมือง จังหวัดอ่างทอง ด้านการประสานงาน อยู่ในระดับมาก

5) ด้านการติดตามผลการดำเนินงาน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้อภิปรายได้ว่า คณะกรรมการมีการจัดทำบัญชีและหลักฐานต่าง ๆ มีการคัดเลือกผู้ตรวจสอบบัญชีรับ-จ่ายเงินกองทุน ให้คำแนะนำวิธีการและคำปรึกษาการชำระคืนเงินกู้แก่สมาชิก ติดตามและเร่งรัดการส่งคืนเงินกู้ พร้อมทั้งมีการรายงานผลการดำเนินงานปัญหาและอุปสรรครวมทั้งฐานะทางการเงินของกองทุนหมู่บ้านให้คณะกรรมการและสมาชิกทราบอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้งซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Frederick W. Taylor ที่กล่าวถึง การบริหารจัดการควรมีการคัดเลือกและพัฒนาคนงาน จัดงานให้เหมาะสมสอดคล้องกับคนงาน โดยต้องอบรมคนงานให้รู้จักวิธีการทำงานที่ถูกวิธี ซึ่งในการคัดเลือกคนงานจะต้องพิจารณาเป็นพิเศษเพื่อให้ได้คนที่มีคุณสมบัติที่ดีที่สุดตรงตามงานที่จะให้ทำเป็นสำคัญ แต่ไม่สอดคล้องโดยเทียบกับงานวิจัยของ พรรณี ราชคม พบว่า ประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน : กรณีศึกษาตำบลม่วงคำ อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย ด้านการติดตามผลอยู่ในระดับมาก

8.2 ผลการเปรียบเทียบบทบาทของคณะกรรมการในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด พบประเด็นที่น่าสนใจที่ควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1) เพศ พบว่า คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ที่มีเพศต่างกัน มีบทบาทในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน โดยรวม ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ (Null Hypothesis) ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้อภิปรายได้ว่า ปัจจุบันเพศชายและเพศหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน ทั้งในด้านการเป็นผู้นำ การปฏิบัติงาน การรับรู้ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ การขอรับการอบรม เป็นต้น จึงอาจส่งผลให้คณะกรรมการไม่ว่าเพศชายหรือเพศหญิงต่างก็มีบทบาทในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เครือมาศ เจียรนัย ที่พบว่า บทบาทคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองที่เป็นชายและเพศหญิงมีบทบาทต่อการจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในจังหวัดอ่างทอง ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องโดยเทียบกับงานวิจัยของ เพ็ญโสภา ปุณโณทก ที่พบว่า คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองที่มีเพศต่างกัน มีประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่

ระดับ .05

สำหรับรายด้าน ได้แก่ ด้านการติดตามผลการดำเนินงาน คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน มีบทบาทในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเพศหญิงมีบทบาทในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านมากกว่าเพศชาย ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้อธิบายได้ว่า เพศหญิงซึ่งทำงานอยู่ที่บ้านและส่วนมาก มีตำแหน่งเป็นเลขานุการหรือ เสรฐัญญิกกองทุน มีเวลาในการจัดทำเอกสารหลักฐาน หรือจัดการเกี่ยวกับการดำเนินงานกองทุนมากกว่า เพศชาย ซึ่งส่วนมากเป็นประธานกองทุนและต้องทำงานนอกบ้าน หน้าที่การติดตามผลการดำเนินงานหรือ รายงานผลการดำเนินงานจึงมอบให้เพศหญิงดำเนินการ

2) อายุ พบว่า คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ที่มีอายุต่างกัน มีบทบาทในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน โดยรวม ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ (Null Hypothesis) ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้อธิบายได้ว่า ปัจจุบันนี้เพศชายและเพศหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน และได้เปิดโอกาสให้คนทุกวัยได้ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมในการบริหารจัดการกองทุนที่มีอยู่ในชุมชน ส่งผลให้คณะกรรมการไม่ว่าจะอยู่ในช่วงอายุใดต่างมีบทบาท ในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องโดยเทียบเคียงกับงานวิจัยของ วิวัฒน์ พงษ์รัตนกาญจน์ ที่พบว่า อายุไม่ส่งผลต่อการเข้าไปมีส่วนร่วมในการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านในเขตตำบลหนองบัว

3) ระดับการศึกษา พบว่า คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีบทบาทในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน โดยรวม ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ (Null Hypothesis) ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้อธิบายได้ว่า ระดับการศึกษาไม่มีผลต่อบทบาทการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ทั้งนี้เพราะคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านได้บริหารจัดการตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ และคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านมีหลักการในการจัดสรรเงินให้แก่กองทุนหมู่บ้าน ด้วยความร่วมมือ ความสนใจ และการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการพร้อมทั้งสมาชิก โดยเน้นความร่วมมือของบุคคลทั้งในด้านความรู้ และประสบการณ์ในการบริหารจัดการกองทุน ความพร้อมของระบบการตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานของคณะกรรมการกองทุนโดยสมาชิก ความพร้อมของการบริหารจัดการ ที่สอดรับและเกื้อกูลกันระหว่างกองทุนหมู่บ้านกับกองทุนอื่น ๆ ที่หน่วยงานราชการจัดตั้งขึ้นในหมู่บ้าน ซึ่งสอดคล้องโดยเทียบเคียงกับงานวิจัยของ เพ็ญโสภา ปุณโณทก ที่พบว่า คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

แต่สำหรับรายด้าน ได้แก่ ด้านการติดตามผลการดำเนินงาน คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน มีบทบาทในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้อธิบายได้ว่า คณะกรรมการที่มีการศึกษาระดับอนุปริญญา/ปวส. หรือเทียบเท่า มีบทบาทในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านน้อยกว่าคณะกรรมการที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษา/ปวช. หรือเทียบเท่า ที่เป็นเช่นนี้เนื่องมาจากคณะกรรมการกองทุน

หมู่บ้านที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษาส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมมีเวลาทำงานเป็นของตนเองและไม่จำกัดเวลาในการทำงาน ทำให้มีความพร้อมและมีเวลาในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการได้อย่างเต็มความสามารถ ซึ่งต่างจากคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านที่มีการศึกษาระดับอนุปริญา/ปวส. หรือเทียบเท่า และระดับมัธยมศึกษา/ปวช. หรือเทียบเท่า ซึ่งส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้างต้องปฏิบัติหน้าที่ตามเวลาที่กำหนด ส่วนคณะกรรมการที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี มีบทบาทในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านมากกว่าคณะกรรมการที่มีการศึกษาระดับอนุปริญา/ปวส. หรือเทียบเท่า ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากคณะกรรมการที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีมีจิตอาสา และต้องการใช้ความรู้ความสามารถที่จะช่วยเหลือพัฒนางานกองทุนหมู่บ้าน ซึ่งสอดคล้องโดยเทียบเคียงกับงานวิจัยของ ชัยวัตร คำศรีสวัสดิ์ ที่พบว่า คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน จำแนกตามระดับการศึกษามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

9. ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะและข้อค้นพบ (Fact Findings) จากการวิจัยและการอภิปรายผลแล้ว สามารถสรุปผลโดยแบ่งเป็น 2 ระดับ ดังนี้

9.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) พบว่า บทบาทของคณะกรรมการในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ตำบลทุ่งหลวง อำเภอสวรรภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมทั้งห้าด้านอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน จึงควรปรับปรุง แก้ไข และพัฒนาการปฏิบัติงานให้ถึงระดับมากและระดับมากที่สุดต่อไป

2) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับปานกลาง คือ ด้านการติดตามผลการดำเนินงาน ดังนั้นคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านจึงควรปรับปรุง แก้ไข และพัฒนาการปฏิบัติงานด้านการติดตามผลการดำเนินงานให้ถึงระดับมากและระดับมากที่สุดต่อไป โดยคณะกรรมการควรจัดทำหลักฐานต่าง ๆ ในการกู้เงินให้ถูกต้องตามระเบียบและเป็นปัจจุบัน ในการตรวจสอบบัญชีรับ-จ่ายเงินกองทุนหมู่บ้านควรคัดเลือกผู้มีความรู้ ประสบการณ์มาปฏิบัติงาน และควรให้คำแนะนำการชำระคืนเงินกู้แก่สมาชิกและคณะกรรมการควรติดตามการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิกอย่างสม่ำเสมอ

3) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการดำเนินการ ดังนั้นคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านจึงควรปรับปรุง แก้ไข และพัฒนาการปฏิบัติงานด้านการดำเนินการให้ถึงระดับมากและระดับมากที่สุดต่อไป โดยคณะกรรมการฯ ควรให้คำแนะนำแก่สมาชิกในการวางแผนเขียนโครงการ และควรให้คำแนะนำการวางแผนการประกอบอาชีพแก่สมาชิก ทั้งนี้เพราะจะเป็นการเพิ่มโอกาสในการสร้างอาชีพ ลดรายจ่ายและเพิ่มรายได้ให้กับสมาชิก นอกจากนี้คณะกรรมการฯ ควรพิจารณาอนุมัติโครงการให้แก่มหาชิกอย่างเป็นธรรม

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบประเด็นสำคัญและนำเสนอแนะเชิงนโยบายตามลำดับ ดังนี้

1) ด้านการดำเนินการ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้นคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านจึงควรปรับปรุง แก้ไข และพัฒนาการปฏิบัติงานด้านการดำเนินการให้ถึงระดับมากและระดับมากที่สุดต่อไป โดยคณะกรรมการฯ ควรให้คำแนะนำแก่สมาชิกในการวางแผนเขียนโครงการ และควรให้คำแนะนำ

การวางแผนการประกอบอาชีพแก่สมาชิก ทั้งนี้เพราะจะเป็นการเพิ่มโอกาสในการสร้างอาชีพ ลดรายจ่าย และเพิ่มรายได้ให้กับสมาชิก นอกจากนี้คณะกรรมการฯ ควรพิจารณาอนุมัติโครงการให้แก่สมาชิกอย่างเป็นธรรม

2) ด้านการจัดเก็บข้อมูล โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้นคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน จึงควรปรับปรุง แก้ไข และพัฒนาการปฏิบัติงานด้านการจัดเก็บข้อมูลให้ถึงระดับมากและระดับมากที่สุดต่อไป โดยคณะกรรมการฯ ควรรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกเพื่อนำไปเป็นข้อมูลในการปรับปรุงการบริหารจัดการกองทุนให้เหมาะสม และควรจัดเก็บข้อมูลการเป็นสมาชิกกองทุนอื่น ๆ ที่มีอยู่แล้ว ในหมู่บ้านอย่างเป็นปัจจุบัน เป็นประกอบการพิจารณาอนุมัติเงินกู้และลดความเสี่ยงในการค้างชำระหนี้ของกองทุน

3) ด้านการกำหนดกลุ่มเป้าหมาย โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้นคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน จึงควรปรับปรุง แก้ไข และพัฒนาการปฏิบัติงานด้านการกำหนดกลุ่มเป้าหมายให้ถึงระดับมากและระดับมากที่สุดต่อไป โดยคณะกรรมการควรจัดลำดับความสำคัญของ ปัญหาและความจำเป็นของสมาชิก และกำหนดวงเงินกู้ให้เหมาะสมกับการประกอบอาชีพ พร้อมทั้งพิจารณาเงินกู้ให้สมาชิกอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม หากประสบปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานควรจัดประชุมแก้ไขปัญหา โดยไม่ขัดกับระเบียบของกองทุนหมู่บ้านและระเบียบของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติและให้สอดคล้องเกื้อกูลกับกองทุนอื่นที่มีอยู่แล้ว

4) ด้านการประสานงาน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน จึงควรปรับปรุง แก้ไข และพัฒนาการปฏิบัติงานด้านการประสานงานให้ถึงระดับมากและระดับมากที่สุดต่อไป โดยคณะกรรมการควรสร้างความรู้ ความเข้าใจกับสมาชิกในการดำเนินการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง กับกองทุน และประสานงานกับหน่วยงานของรัฐ เพื่อรับทราบข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ เกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน และขอรับสนับสนุนวิทยากรเพื่อให้ความรู้ในด้านการประกอบอาชีพ รวมทั้งเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น พร้อมทั้งประสานงานกับหน่วยงานอื่น ๆ เพื่อขอรับการสนับสนุนด้านงบประมาณ

5) ด้านการติดตามผลการดำเนินงาน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านจึงควรปรับปรุง แก้ไข และพัฒนาการปฏิบัติงานด้านการติดตามผลการดำเนินงานให้ถึงระดับมากและระดับมากที่สุดต่อไป โดยคณะกรรมการควรจัดทำหลักฐานต่าง ๆ ในการกู้เงินให้ถูกต้องตามระเบียบ และเป็นปัจจุบัน ในการตรวจสอบบัญชีรับ-จ่ายเงินกองทุนหมู่บ้านควรคัดเลือกผู้มีความรู้ ประสบการณ์มาปฏิบัติงาน และควรให้คำแนะนำการชำระคืนเงินกู้แก่สมาชิกและคณะกรรมการควรติดตามการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิกอย่างสม่ำเสมอ

9.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

1) จากผลการวิจัยด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการดำเนินการ ดังนั้นควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) เพื่อศึกษาสภาพปัญหา สาเหตุ และรายละเอียดต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางแก้ไขปัญหาการปฏิบัติการด้านการดำเนินการของคณะกรรมการ เพื่อศึกษาข้อมูล เชิงลึกและนำผลการวิจัยใช้เป็นข้อมูลสันทัดในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด เพิ่มมากยิ่งขึ้น

2) จากข้อเสนอแนะความถี่มากที่สุด คือ ควรได้รับการฝึกอบรมด้านการจัดทำบัญชีรับ-จ่ายเงิน และการทำงานการเงินกองทุนหมู่บ้าน เพื่อจะได้นำความรู้ ความเข้าใจในหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการเงินการบัญชี ไปใช้ในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านได้อย่างมีประสิทธิภาพ

10. บรรณานุกรม

กรมการพัฒนาชุมชน. (2557). ผลการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด. ร้อยเอ็ด : สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดร้อยเอ็ด.

กรมการพัฒนาชุมชน. (2557). สรุปผลการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านอำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด. ร้อยเอ็ด : สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอสุวรรณภูมิ.

คณะรัฐมนตรี. (2544). คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรีแถลงต่อสภา. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรี.

เครือมาศ เจียรนัย. (2548). บทบาทของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ต่อการจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ในจังหวัดอ่างทอง. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.

ชัยวัตร คำศรีสวัสดิ์. (2553). การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านในเขตพื้นที่อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. สังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา, มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

พรรณี ราชคม. (2548). ประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน : กรณีศึกษาตำบลม่วงคำ อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย. ภาคนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

พัชรินทร์ ไชยวรินทร์กุล. (2551). ประสิทธิภาพในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอเมือง จังหวัดอ่างทอง. ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขารัฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

เพ็ญโสภา ปุณโณทก. (2550). ประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านในพื้นที่ตำบลป่าแะ อำเภอป่าแดด จังหวัดเชียงราย. วิทยานิพนธ์ บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการจัดการทั่วไป, มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.

ยุทธ ไกยวรรณ. (2545). พื้นฐานการวิจัย. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.

วิวัฒน์ พงษ์รัตน์กาญจน์. (2550). การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านในการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน : กรณีศึกษาในเขตตำบลหนองบัว อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี. รายงานการศึกษาอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น, วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

วิสิษฐ์ศักดิ์ ยิ้มสุข. (2552). ความสามารถของคณะกรรมการกองทุนในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง อำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.

สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ. (2544). คู่มือการดำเนินงานสำหรับ คณะอนุกรรมการสนับสนุนและติดตามการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านระดับจังหวัดและอำเภอ. กรุงเทพฯ : สหพัฒนาการพิมพ์.

11. คำขอบคุณ

สารนิพนธ์เรื่อง บทบาทของคณะกรรมการในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ตำบลทุ่งหลวง อำเภอสวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด สำเร็จได้ด้วยดีเพราะความอนุเคราะห์จากมหาวิทยาลัยมหาจุฬารราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด และคณาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ ขอขอบพระคุณ ดร.สุวัฒน์ จิตต์จันทร์ และรองศาสตราจารย์อุดม พิริยสิงห์ อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ที่เมตตาให้ความช่วยเหลือ และได้ถ่ายทอดความรู้ แนวคิด ตลอดจนการตรวจสอบแก้ไข อันเป็นประโยชน์ต่อการวิจัย ผู้วิจัยขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้ ขอขอบพระคุณ ดร.ไพรัช พันชมภู ที่กรุณาเป็นประธาน กรรมการสอบสารนิพนธ์ รองศาสตราจารย์ (พิเศษ) ดร.สุกิจ ชัยมุสิก และดร.ยุทธนา ปราณีต กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ให้คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไขสารนิพนธ์ให้ถูกต้องสมบูรณ์ ขอขอบพระคุณ นายนิคม บุระพันธ์ นางภักดี สดาสีสิทธิ์ และนางวรารัตน์ โชติจำลอง ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญและประเมินคุณภาพเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ขอขอบคุณประธานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านทุกท่าน ที่อนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬารราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ดทุกท่านที่ได้อุทิศร่างกายและแรงใจให้บริการที่ดีเยี่ยม อำนวยความสะดวกทุกด้าน และสนับสนุนการทำนิพนธ์ ซึ่งเป็นการส่งเสริมให้เกิดความสำเร็จ ขอกราบขอบพระคุณคุณพ่อ คุณแม่ อันเป็นที่เคารพรักยิ่ง ผู้ซึ่งวางรากฐานการศึกษาที่ดี และเป็นกำลังใจที่สำคัญยิ่งของผู้วิจัย ทุกท่านที่กล่าวมาได้เสียสละเวลาอันมีค่าในการให้คำปรึกษา แนะนำองค์ความรู้ ให้บริการและช่วยแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ของสารนิพนธ์ฉบับนี้ จนแล้วเสร็จสมบูรณ์